

lat csak természetes következménye. A kulisszavágást Illés „felújító tarvágás”-ként tárgyalja. Ilyen értelemben helyes is a különválasztása. Minden egyéb, ma ismert felújítógátás azonban Illés „fokozatos felújító vágás”-ának fogalma alá vonható. Ezen belül lehet a bontás egyenletes, vagy egyenlőtlen, indulhat ki pontból vagy vonalból, lehetnek a felújítási gócek véletlenek, vagy szándékosak, állhatnak a csoportok szétszórtan, vagy gyöngysorként felfűzve, alakulhatnak szegélyek vonal, vagy ékalakban stb, de mindenképpen jellemző rájuk, hogy „amint a csemedék felveri magát, fokonyként egészen kiszedjük a fát.”

Így jogaiba helyezük vissza egyik legrégebb szakkifejezésünket, hivatalosan is elfogadjuk a gyakorlat megszokott szóhasználatát és egyszerű áttekinthetést biztosítunk ebben a fontos szakkérdésben.

HIVATKOZOTT IRODALOM:

1. *Illés Nándor*: Erdőtenyésztéstan 1871. Budán;
2. *Jablánczy Sándor*: Erdőneveléstan II. jegyzet 1954. Sopron;
3. *Muzsnyai Géza*: A fokozatos felújító vágásmód múltjából a régi Magyarországon. Erdészeti Lapok 1935. 826—833 és 919—925 old.;
4. *Róth Gyula*: Erdőműveléstan II. kötet: Alkalmazott rész. 1935. Sopron;
5. *Vadas Jenő*: Erdőműveléstan második kiadás 1921. Sopron;
6. Erdőnevelési Utasítás 1956. Budapest;
7. Erdőrendezési Utasítás 1955. Budapest.

Boleman Géza 1876 – 1961

1961. december 20-án gyászlobogót lengetett a szél az Erdőmérnöki Főiskola homlokzatán, az intézmény búcsúzott volt tanárától, *Boleman Géza* ny. egyetemi tanártól. Az utolsó tisztelgésre megjelent számos intézményen és szervezetten kívül elkísérte őt utolsó útjára tisztelőinek népes tábora, együtt emlékezve az elhunyt fáradthatatlan munkában eltelt, alkotásban gazdag életére.

Boleman Géza 1876. szeptember 15-én született Selmechányán. Édesapja vihneyi fürdőorvos volt, aki később Budapesten írt *Fürdőtan* című munkájában magyar nyelven elsőként tárgyalta a gyógyfürdők alkalmazását.

Középiskoláit Selmechányán, Brassóban és a budapesti belvárosi főreáliskolában végezte. Érettségi után a Műegyetem gépészmérnöki osztályára iratkozott be. Tanulmányai során önállósága korán megnyilvánult, többek között abban, hogy elektrotechnikából pályadíjat nyert. Oklevelének megszerzése után azonnal a Ganz-gyár villamos osztályára került, *Bláthy, Dr. Hoór* és *Pöschl* vezetése alá. Ez az időszak még a tanulás folytatását jelentette, itt szerezte meg szakavatott kezek irányításával azt a gyakorlati érzéket, amely későbbi oktatómunkája folyamán olyan bőségesen kamatozott. Ugyancsak a tanulmánygyás után ezután Vihnyére, Kachelmann K. és Fia gépgyárába, ahol mint szerkesztő gépészmérnök működött. Egy gyorsjáratú, álló kompaundtandem gőzgép szerkesztése volt legnevezetesebb munkája, amelyet számításai és rajzai alapján el is készített.

Ezután visszatért a Műegyetemre, s *Asbóth* és *Bánki* professzorok tanárségédjeként a gépszerkesztés-tanszékén dolgozott. Közben és főleg a tanulmányi szünetekben a Fegyver és Gépgyár diesel-osztályán szerkesztési munkákat

végzett. A gyár által kifejlesztett 60 lóerős típus tervezésével az akkor még újdonságnak számító dieselmotor diadalútjának kezdő fázisában aktív részt vett.

Innen a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémiára ment, hogy a felsőbb mennyiségtan gyakorlatait vezesse, adjunktusi minőségben. *Hermann Emil* nyugalomba helyezése után helyettes tanári kinevezést kapott a mechanika-bányagéptan tanszékre. Amikor pedig az intézet átszervezésével kapcsolatban megalakult a fizika-elektrotechnika tanszék, annak vezetését vette át,

korszerű intézette fejlesztette, ahol a hallgatóság elméleti és gyakorlati tekintetben egyaránt kitűnő képzést kapott. A két világháború alatti és utáni nehéz időkben is legfőbb gondja volt, hogy az oktatás színvonala a tőle megszokott magas nívón maradjon. 1948. januárjában nyugalomba vonult.

Oktatási munkája mellett számos cikket írt a szaklapokba vizsgálatairól és más vitatott témákkal kapcsolatban. Kiemelkedő munkája *Elektrotechnika* című 640 oldalas tankönyve, amelyet 1917-ben adtak ki először, s az első magyar-nyelvű egyetemi színvonalú szakkönyvet jelentette ebben a témakörben. Kiválóságát legjobban azzal lehet jellemezni, hogy az 1951-ben (*Frigyes Andor* szerkesztésében) megjelent hasonló című egyetemi tankönyv az ő kéziratának felhasználásával készült. Méltán nyerte el munkájával a Magyar Mérnök és Építészegylet nagy aranyérmét.

Hosszú tanítási és tudományos működéséért a Tudományos Minősítő Bizottság a *műszaki tudományok kandidátusává* nyilvánította. A már említetten kívül kitüntetései: a Magyar Elektrotechnikai Egyesület Zipernowszky emlékérdme, a Francia Becsületrend tiszti keresztje. 1956-ban a Műegyetem Aranydiplomával tüntette ki. Ugyanebben az évben a kormány Munkaérdemrend kitüntetésben részesítette. 1961 végén a Magyar Elektrotechnikai Egyesület tiszteletbeli elnökévé választotta.

Egész életében a csendes, elmélyedt munka jellemezte. Munkatársaival, beosztottjaival az üzemekben és az egyetemen egyaránt az őszinte szeretet és megbecsülés hangján érintkezett, s viszonzásul hasonlóképpen őszinte nagyrabecsülést kapott. Volt tanítványai még évtizedek múlva is, szinte a világ minden tájáról gyakran keresték fel leveleikkel, bizonyítva, hogy szellemi atyjukként tisztelik. Hatvan éven át élt példamutatóan harmonikus házasesetletet, s talán éppen szerető élettársának elvesztése miatt fogyatkozott meg benne a fiatalok által oly sokszor megcsodált vitalitás.

Boleman Géza nincs többé köztünk, nem látjuk többé szeretetteljes mosolyát, nem hallhatjuk bölcs tanácsait. De mégis él ő, tovább élnek gondolatai, tanításai az általa oktatott mérnökök tevékenységeiben és saját művein kívül a tanítványok alkotásai őrzik emlékét.

Dr. Barta Ernő

Néhány eszköz a közelítő kötélदारuk pályatervezésének és szerelésének megjavítására

Dr. HENZEL JÁNOS

A termelékenység növelésére, az önköltség csökkentésére irányuló erőfeszítések nyomán az anyagmozgatás, közelítés terén is számos új gép került alkalmazásra. Ezek közé tartoznak az erdészetek rendelkezésére bocsátott, illetve egyes helyeken a maguk készítette közelítő kötélदारuk.

A kötélदारuk — a kezdeti nehézségek leküzdése után — eredményesnek bizonyultak. Az érdeklődés irántuk növekszik, s számuk növelése tervszerűen folyik. Becslések szerint (7) a hegyvidéki erdőterületnek legalább 4—5 %-án indokolt az alkalmazásuk, ami országosan kb. 15—20 rövid, illetve középtávú és 2—3 hosszúpályás kábeldaru gazdaságos üzembentartását biztosítaná (8).

A kötélदारuk köztudomásúan drága berendezések. Ez a körülmény fokozott mértékben megköveteli legeredményesebb kihasználásukat. A kötélदारuknak a helyi adottságok között történő legtermékenyebb alkalmazása sokrétű, bonyolult probléma, s megkívánja a megfelelő berendezés, a pályaszerelés, a technológia és a munkaszervezés kidolgozását, alkalmazását. Ez mind a gyakorlat, mind az elmélet számára komoly feladatot jelent.

Szakirodalmunkban több munka jelent meg, amelyek a kötélदारukkal foglalkoznak különösen a technológia és a költségek szempontjából. Az erdészeti gépesítéstani tanszéken a kötélदारukkal kapcsolatban folytatott vizsgálatoknak az volt a feladatuk, hogy feltárják néhány nálunk még kevésbé feldolgozott tényezőnek a szerepét a rövidpályás kötélदारu munkájában. Közülük ezúttal a rövidtávú kötélदारu pályaszerelésének meglehetősen sokrétű kérdését tárgyaljuk meg.